

U Restauratorskom centru u Ludbregu održana je prigodna proslava u povodu 30 godina postojanja

3.5.2024.

Ovaj Centar osnovan 1994. godine danas je diljem Hrvatske, ali i svijeta poznat kao „ratna bolnica za umjetnine“. Cilj idejnih začetnika bilo je spašavanje i privremeni smještaj evakuiranih kulturnih dobara iz ratom zahvaćenih područja Hrvatske. Smješten je u glavnu zgradu dvorca Batthyány, koju je 1992. godine Grad Ludbreg ustupio tadašnjem Ministarstvu prosvjete, kulture i športa na korištenje bez naknade, za potrebe zaštite kulturne baštine. Zgrada dvorca za tu je svrhu obnovljena te uređena kao središnja čuvaonica za pokretna kulturna dobra, s restauratorskim radionicama Hrvatskog restauratorskog zavoda.

- Drago mi je da sam danas ovdje na ovoj velikoj obljetnici. Ne smije se zaboraviti na pomoć koja nam je bila pružena u tim ratnim danima, posebice od kolega iz Bavarske s kojima smo nastavili njegovati suradnju. Uz sve ono teško što su nam donijele mnoge krizne godine, uspjeli smo iznjedriti i nešto dobro. Ovaj centar je osim stručne funkcije dao i veliki doprinos lokalnoj i regionalnoj zajednici da ga se prepoznaje kao jedno vrijedno i

važno mjesto. To su velika postignuća na koja možete biti ponosni – kazala je ministrica Nina Obuljen Koržinek.

Ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda Boris Mostarčić naglasio je kako je devedesetih godina ovo bila ratna bolnica koja je kasnije oformljivanjem različitih odjela dodatno dobila na značaju.

- Danas su ovdje oni koji su uključeni od obnove do kasnijeg funkcioniranja Restauratorskog centra. Devedesetih godina kada je osnovan kao ratna bolnica uz njega je oformljena i mala radionica za rad na hitnim intervencijama na zidnom slikarstvu, a kasnije i odjel za tekstil, odnosno tekstiloteka i koja skrbi za jedan dio baštine koji zatičemo na ovom prostoru i čuva veći dio tekstila Varaždinske biskupije. Značaj depo koji je bio velik u ratno doba ponovo se iznimno bitnim pokazao i nakon potresa. Restauratorski centar koji je ujedno i čuvaonica za umjetnine cijelo vrijeme se koristi u punom opsegu – rekao Boris Mostarčić.

Kao što je naglasio varaždinski župan Anđelko Stričak, ova je županija poznato po tome što se na njenom području nalazi najveći broj dvoraca, utvrda, kurija i palača.

- Upravo zbog toga na našem području nalazi se i konzervatorski odjel zahvaljujući kojem nastojimo čim više toga očuvati i zaštititi, predstaviti javnosti te tako ih predati budućim naraštajima. Na našem području nalaze se i značajni svjetski lokaliteti poput Špilja Vindija, Gomila, Gaveznic, arheološki lokaliteti, vunasti nosorog Erika. Zato Varaždinska županija u suradnji s jedinicama lokalne samouprave i Ministarstvom kulture u planira izgraditi niz prezentacijskih centara. Nedavno smo proslavili 70 godina od osnivanja ustanove dvor Trakošćan, danas imamo ovu obljetnicu u Ludbregu, a pred nama je još jedna velika obljetnica, dvorac Opeka proslavit će 350-tu obljetnicu i kojem vraćamo stari sjaj – poručio je župan Stričak.

Ludbreški gradonačelnik Dubravko Bilić također je naglasio kako je ovo važan i velik događaj koji je okupio one koji su sudjelovali u preobrazbi starog dvorca u ovo što je dana, one koji su dali obol da dvorac ostane sačuvan i prepoznatljiv simbol Ludbrega kao i one koji su radili ili još i danas u njemu rade.

- Za nas u Ludbregu jako je važna suradnja s Ministarstvom kulture i Hrvatskim restauratorskim zavodom ne samo na ovoj zgradi nego i drugim važnim objektima. Prije nekoliko godina je ministrica upravo u Ludbregu otvorila Arheološki muzej Iovia. Ludbreg koliko god bio mali, obogaćen je brojnim vrijednostima, a posebno smo ponosni na našu kulturnu baštinu. Pred nama je još jedan veliki zajednički izazov. Prijavili smo i dobili projekt energetske obnove dvorca, jedan od vrijednijih projekata koje je ministarstvo odobrilo i nadamo se da ćemo zajedno i taj izazov uspjeti prevladati kako bi dvorac bio još spremniji za naredno razdoblje – kazao je gradonačelnik Dubravko Bilić.

Energetskom obnovom predviđa se zamjena postojećeg sustava strojarskih instalacija u cijelosti, zamjena rasvjetnih tijela učinkovitijima te poboljšanje elemenata vanjske ovojnice građevine u mjeri u kojoj je to moguće bez zadiranja u spomenička svojstva građevine.

O počecima djelovanja „ratne bolnice za umjetnine“ govorio je Ferdinand Meder, bivši ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda.

- Sve je počelo ugrožavanje i štetama na našoj kulturnoj baštini tijekom oružane agresije na Hrvatsku 1991. i sagledavanja posljedica. Ludbreg je tom prilikom bio uočen kao pozicija za potencijalni sabirni centar i čuvaonicu za kulturna dobra koja su oštećena. Iako neuređen prostor, po položaju, veličini i stabilnosti građevine odgovarao je uvjetima. Uslijedila je konzervatorska i restauratorska sanacija, a potom i adaptacija za novu namjenu. Mnogi su u tome sudjelovali i ovim im putem zahvaljujem. Predstavnici Bavarskoga zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika pružili su veliku pomoć donirajući restauratorsku opremu i stručnu literaturu te novčana sredstva za pomoć pri osnivanju restauratorske radionice, a financijska pomoć stigla je i od bavarske Vlade, Hypo – Zaklade za kulturu, Bavarskoga državnog ureda i nadbiskupskih ordinarijata München – Freising i Bamberg. Imao sam prilike surađivati s mnogima dana ovdje prisutnima. Iz moje dugogodišnje radne perspektive čini mi se da su najveća snaga i potencijal ovog restauratorskog centra upravo njegovi djelatnici kao i podržavajuće okruženje – zaključio je Meder.

Tih ratnih godina, još 1991. godine na području Hrvatske organizirano je 15 čuvaonica za umjetnine, a upravo je dvorac u Ludbregu svojim kapacitetom i ušćuvanošću pružao osnovne uvjete za pohranu evakuiranih umjetnina.

Predstavnici Bavarskoga zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika (Bayerisches Landesamt für Denkmalpflege) pružili su veliku pomoć donirajući restauratorsku opremu i stručnu literaturu te novčana sredstva za pomoć pri osnivanju restauratorske radionice, a financijska pomoć stigla je i od bavarske Vlade, Hypo – Zaklade za kulturu, Bavarskoga državnog ureda i nadbiskupskih ordinarijata München – Freising i Bamberg. U restauratorskim radionicama su uz domaće radili i strani konzervatori-restauratori, njihovi suradnici i studenti te stručnjaci čija je djelatnost bila vezana uz konzervatorsku i restauratorsku djelatnost. Opravdanost projekta obilježena je 1997. godine dodjelom namjenskog kredita Bayerische Landesbank i Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung Hrvatskom restauratorskom zavodu, uz odgovarajuće odluke o jamstvu Vlade Republike Hrvatske, za cjelovitu obnovu dvorca Batthyány te za dodatno opremanje Restauratorskog centra, koji je iste godine ušao u sastav Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Restauratorski centar Ludbreg svečano je otvoren 4. svibnja 2000. godine. Intenzivirano je konzerviranje i restauriranje u ratu oštećenih umjetnina pohranjenih u prostorijama dvorca, a potom i drugih spomenika hrvatske kulturne baštine. Uz radionice za restauriranje štafelajnog slikarstva i polikromirane drvene skulpture, osnovan je 2003. godine i Odsjek za tekstil, a 2009. godine i Tekstiloteka – specijalizirana zbirka u kojoj se čuva i obrađuje ugrožena povijesna tekstilna građa.

U Centru se održavaju i brojni programi stručnog usavršavanja za konzervatore i konzervatore-restauratore (konferencije, seminari i radionice) te programi međunarodne suradnje, s ciljem unapređivanja konzervatorske i konzervatorsko-restauratorske djelatnosti.

